

CAT DE SIGURE SI PREVIZIBILE JURIDIC SUNT CONTRACTELE GAFTA PENTRU INDUSTRIA AGRI?

Avem placerea sa va impartasim cateva noutati in legatura cu contractele GAFTA, urmare in special a unor decizii luate de instantele arbitrale GAFTA si de instantele de judecata din Marea Britanie in 2015. Aceste decizii pot avea impact asupra continutului contractelor GAFTA, asa cum ele sunt incheiate de profesionistii din domeniul agri.

Contractele GAFTA sunt contracte standard utilizate de profesionistii din industria agri, inclusiv in Romania. Modelele acestor contracte sunt propuse de asociatia GAFTA (Grain and Feed Trade Organisation, cu sediul la Londra) si sunt folosite pentru contractele de vanzare-cumparare acoperind o cantitate de 80% din comertul mondial cu cereale, orez si grau, conform statisticilor GAFTA.

Exista un numar foarte mare de contracte-model GAFTA, in functie de specificul marfurilor tranzactionate (tipul, ambalarea acestora etc.) sau al originii acestora (existand, de exemplu, un model special de contract pentru tranzactiile cu grane provenind din Argentina). Modelele propuse sunt actualizate constant de asociatie pentru a corespunde practicilor din acest domeniu, ceea ce reprezinta si atuul esential al acestor contracte.

In sine, clauzele propuse de fiecare model de contract sunt foarte cuprinzatoare si clare. De aceea, la o prima prevedere nu ar trebui sa se puna nicio problema privind siguranta si previzibilitatea juridica a acestor contracte. Dimpotriva, fiind propuse de profesionisti din acest domeniu si adaptate intr-un grad foarte mare specificului diverselor tipuri de tranzactii din domeniul agriculturii, exista o asteptare legitima a comerciantilor ca folosirea acestor contracte tip sa nu aduca decat beneficii partilor.

Si totusi, unul dintre aspectele care pot pune probleme in mod real si imediat profesionistilor romani este faptul ca aceste contracte GAFTA sunt guvernate de legea engleza. Astfel, fiecare contract tip are o clauza separata care stabileste expres ca respectivul contract este considerat a fi incheiat si executat in Anglia. Litigiile in legatura cu aceste contracte sunt supuse arbitrilor GAFTA sau instantelor engleze, pentru domeniile care nu sunt de competenta arbitrilor GAFTA, conform unei alte clauze.

In continuarea celor de mai sus, s-a stabilit de curand de catre Curtea Suprema a Marii Britanii (*Cauza Bunge SA v Nidera BV [2015] UKSC 43, 1 iulie 2015*) ca chiar in cazul in care exista in aceste contracte GAFTA clauze exprese care stabilesc drepturile si obligatiile partilor, interpretarea acestor clauze se face in conformitate cu dreptul englez, chiar daca aceasta conduce la indepartarea de la termenii pe care partile i-au stabilit in mod expres in contractul GAFTA. Si aceasta deoarece exista reguli obligatorii de drept englez de la care nici contractele GAFTA nu se pot indeparta. Astfel ca, chiar in cazul in care partile au negociat si agreat in mod specific anumiti termeni contractuali, reflectati

February 2016

corect in contractul final semnat de acestea, acestia pot fi indepartati din continutul contractului GAFTA daca interpretarea contractului conform dreptului englez cere acest lucru.

Or, aceasta este desigur o sursa de insecuritate juridica pentru profesionistii din aceasta industrie care nu sunt familiarizati cu dreptul englez, ci desigur cu sistemul juridic al tarilor lor de origine. Mai mult, alte instrumente specifice comertului international (INCOTERMS, Conventia Natiunilor Unite asupra contractelor de vanzare internationala de marfuri – 1980 etc.) sunt excluse in mod expres de la aplicare. Prin urmare, profesionistii din domeniul agri sunt sfatuiti sa cantareasca bine avantajele si dezavantajele incheierii contractelor internationale folosind modelele GAFTA.

Spre exemplificare, vom reda mai jos cateva aspecte, astfel cum au fost ele decise de catre instantele engleze, in contradictoriu cu prima decizie a arbitrilor GAFTA, care se pronuntasera diferit asupra interpretarii anumitor termeni dintr-un contract GAFTA. Diferenta de interpretare a dus la obligatia vanzatorului de a plati doar daune in valoare nominala de cinci (5) dolari USD, iar nu daune in valoare aproximativa de 3 milioane USD, astfel cum acestia fusesera initial obligati sa plateasca cumparatorilor, conform deciziei arbitrilor GAFTA in prima instanta.

Astfel, in cauza *Cauza Bunge SA v Nidera BV [2015] UKSC 43*¹, Bunge SA (societate comerciala rusa), erau vanzatori in cadrul unui contract standard de vanzare internationala de cereale (anume contractul GAFTA 49). Conform contractului, Bunge SA trebuia sa livreze catre Nidera BV o anumita cantitate de grau din recolta 2010. Livrarea trebuia sa aiba loc conform FOB Novorossiysk, in perioada 23-30 august 2010. Insa guvernul rus a anuntat un embargo asupra exportului de grau in perioada 15 august – 31 decembrie 2015. Afland despre acest embargo, vanzatorii Bunge SA au notificat cumparatorii la data de 9 august 2010 asupra incetarii contractului de vanzare (vanzarea si livrarea devenind practic imposibile din cauza embargo-ului).

Insa aceasta notificare de incetare nu era conforma contractului GAFTA, care ar fi impus ca notificarea sa fie facuta de catre vanzatori incepand cu data embargoului (anume 15 august 2010), iar nu inainte. Conform dreptului englez, contractul a incetat la data de 11 august 2011, urmare a notificarii de incetare transmise de Bunge SA la 9 august 2010. Insa, conform termenilor standard GAFTA, notificarea de incetare pe care vanzatorii Bunge SA o efectuasera dadea dreptul cumparatorilor la despagubiri evaluate la aproximativ 3 milioane USD, acordate de Tribunalul GAFTA cumparatorilor, desi acestia nu demonstrasera niciun prejudiciu concret (ei neachizitionand grau de la o terta parte, de exemplu).

Vanzatorii BUNGE SA nu au fost multumiti de decizia Tribunalului GAFTA si procedurile impotriva acestei decizii au ajuns in fata Curtii Supreme a Regatului Unit al Marii Britanii. Aceasta a statuat in unanimitate ca modelele GAFTA nu exclud aplicarea principiilor

¹ Analizata in detaliu in revista Curierul Judiciar nr. 5/2015, parte a analizei deciziei Bunge SA v Nidera BV [2015] UKSC 43 fiind reluata in acest articol, cu acordul expres al revistei Curierul Judiciar.

February 2016

generale de drept englez ci dimpotriva, continutul contractelor GAFTA se completeaza cu dreptul englez.

In concluzie, in mod practic aceasta va insemna ca simpla citire a termenilor contractuali agreeati de catre parti nu va asigura in mod necesar cunoasterea tuturor regulilor aplicabile contractului international de tip GAFTA semnat de catre parti. Ceea ce conduce la nevoia de atentie sporita a profesionistilor din domeniul agri in momentul utilizarii contractelor GAFTA.

Contacts

Ileana Glodeanu
Partner

ileana.glodeanu@wolftheiss.com

Luminita Gheorghe
Associate

luminita.gheorghe@wolftheiss.com

This memorandum has been prepared solely for the purpose of general information and is not a substitute for legal advice.

Therefore, WOLF THEISS accepts no responsibility if – in reliance on the information contained in this memorandum – you act, or fail to act, in any particular way.

If you would like to know more about the topics covered in this memorandum or our services in general, please get in touch with the contacts listed above, or with:

Wolf Theiss Rechtsanwälte GmbH & Co KG SCA
Bucharest Corporate Center (BCC)
58-60 Gheorghe Polizu Street
Floor 12-13, Sector 1
RO - 011062 Bucuresti
Tel.: (+40) 21 308 81 00
Fax: (+40) 21 308 81 25
bucuresti@wolftheiss.com

www.wolftheiss.com